

Labklājības ministrija

Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai

2017.gada 20.februārī

Darba grupas «Plāna minimālā ienākuma līmeņa
ieviešanai izstrādei» sanāksme

VRP pasākumi

94.1. Virzīties uz mērķtiecīgu „trešā bērna” politiku. Pakāpeniski palielināsim ģimenes valsts pabalstu tādā apmērā, kas veicinātu otrā un - īpaši - trešā un nākamā bērna dzimstību.

101.1. Ieviesīsim iedzīvotāju garantēto minimālo ienākuma līmeni motivējošam atbalstam, saistot to ar darbaspēka nodokļiem, sociālo palīdzību, valsts sociālajiem pabalstiem, minimālo valsts pensiju un bezdarbnieka pabalstu. Nodrošināsim pakāpenisku pāreju no sociālajiem pabalstiem uz pastāvīgiem darba ieņēmumiem.

103.2. Turpmākajos gados veiksīm visu veidu pensiju regulāru indeksāciju vienu reizi gadā, ņemot vērā lielāku daļu no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas pieauguma. Vērtēsīm iespēju valsts vecuma pensiju indeksācijā ņemt vērā arī kopējo valsts sociālās apdrošināšanas jeb darba stāžu un priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas visiem daudz bērnu vecākiem. Nodrošināsim valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitāti, ilgtspēju un taisnīgumu.

Cilvēku īpatsvars pie noteiktiem sliekšņiem

Ienākumi €

līdz 277 uz €/pers.

līdz 407 uz €/pers.

līdz 568 uz €/pers.

līdz 804 uz €/pers.

līdz ..... uz €/pers.

ES Nabadz. un soc.atst.riskam pakļauti 31% no iedzīv.

ES Nab. = 291 €
22% no iedzīv.

40% no ienākumu mediānas = 155 €
290 000 personas
15% no iedzīv.

Trūcīgas personas ienākumu līmenis 128 € ~ 83 000 personas
5% no iedzīv.

GMI pabalsta 49.80 € saņēmēji 34 000 personas
2% no iedzīv.

Mājsaimniecības ar **šzēmākajiem ienākumiem**

Ienākumu mediāna (ienāk.viduspunkts) = 386 €

Mājsaimniecības ar **visaugstākajiem ienākumiem**

1.kvintile pēc soc.ekon.statusa:
27% nodarbinātie
13,6% nestrādājoši, meklē darbu
18 % pensionāri, priekšlaicīgie
41,5% citi neaktīvie

1.Kvintile pēc m/s demogr.tipa:
35,1% m/s bez bērniem,
42,4% m/s ar bērniem
8,3% 65+
14,2% viens 16-64

Mērķa grupas

-
- 37 tūkst. jeb 48.64%
  - **invaliditātes pensiju saņēmēji**
  - 21.2 tūkst. jeb 4.72%
  - **vecuma pensionāri**
  - 4-5 % iedzīvotāju zem 128.06 eiro
  - **trūcīgās personas**
  - 2 % iedzīvotāju zem 49.80 eiro
  - **GMI pabalsta saņēmēji**
  - **Ģimenes ar bērniem neatkarīgi no ienākumiem**

Motivācijas elementi

Filtri

- Reģistrēšanās NVA
- Bezdarbniekam - pienākumu pildīšana
- Pārskatīšana un kontrole
- Ienākumu tests

Līdzdarbības pasākumi

- Patiesu ziņu sniegšana
- Personiskā ierašanās
- Medicīniskā izmeklēšana
- Ārstēšanās pasākumi
- Nodarbinātības pasākumi
- 12 h nedēļā sabiedriskie darbi

Ienākumu tests

1.

- Iesniegums
- Iztikas līdzekļu deklarācija

2.

- Izziņa no darba devēja par neto ienākumiem
- Izziņa par ienākumiem no saimnieciskās vai profesionālās darbības
- Kredītiestādes konta izdruka

3.

- Informācijas pārbaude datu bāzēs (PMLP IR, PERS, VSAA, NVA, VID, CSDD, Zemesgrāmata (VVDZ), VDEĀVK, UGFA, NINO, UR - caur Lursoft, u.c.)
- Apsekošana dzīvesvietā

4.

- Sociālā dienesta lēmums par atbilstību vai neatbilstību noteiktam statusam un/vai par sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu vai atteikumu

Pašvaldību atbalsts ir kombinēts

«Naudā»

GMI pabalsts - 99 %
(pusdienas izglītības iestādē,
zupas virtuve, pārtikas taloni) -
1%

Dzīvokļa pabalsts - 39 %

Kopā sociālās palīdzības
pabalsti - 60 %

«Graudā»

GMI pabalsts (pusdienas
izglītības iestādē, zupas virtuve,
pārtikas taloni) - 1%

Dzīvokļa pabalsts - 61 %

Kopā sociālās palīdzības
pabalsti - 40 %

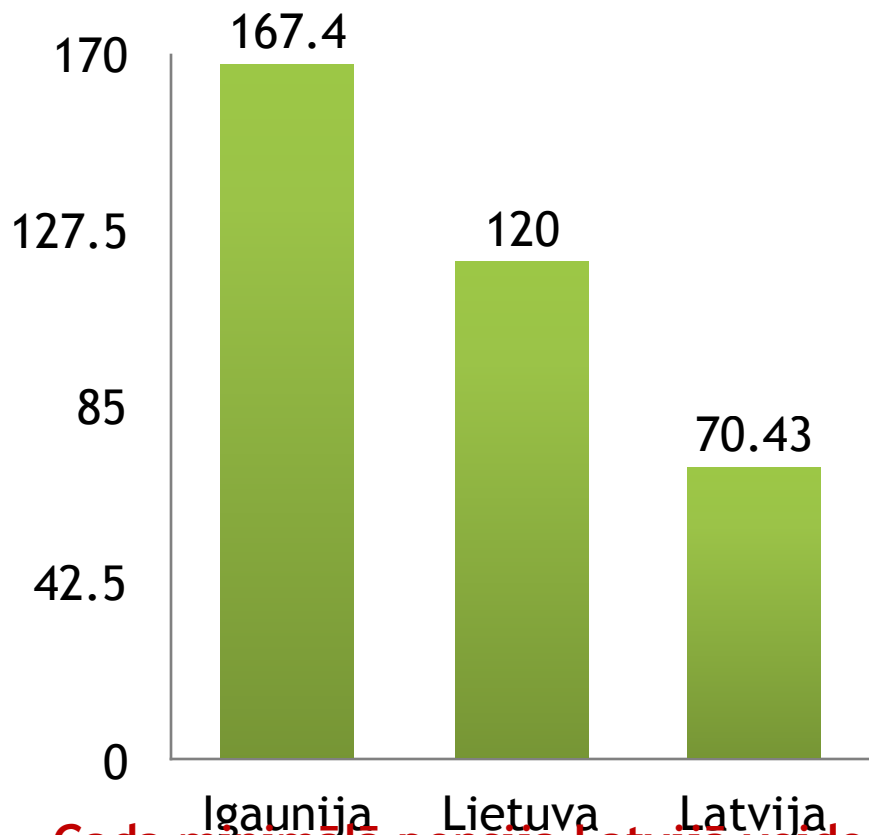
Atbalsta pasākumu «grozs»

GMI līmenis 0 - 49.80 euro/ pers.	Trūcīgā persona 0 - 128.06 euro/pers.	Maznodrošinātais 128.06 - 320 euro/pers.
GMI pabalsts (obligātais p/v pabalsts)	Pārtikas pakas	
Kā arī saņem visu, kas noteikts trūcīgajiem	Dzīvokļa pabalsts (obligātais p/v pabalsts)	Dzīvokļa pabalsts (p/v var maksāt)
	Elektroenerģijas atbalsts - 100 kwh par zemāku cenu	Elektroenerģijas atbalsts - 100 kwh par zemāku cenu
	NĪN atvieglojums 90% (obligāts)	NĪN atvieglojums līdz 90% (ja p/v vēlas)
	Atbrīvojumi no maksas par p/v sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem	P/v palīdzība dzīvokļa jautājuma risināšanā
	Atvieglojumi veselības aprūpē	
	Citi p/v pabalsti veselības aprūpei, izglītībai, ēdienam	Citi p/v pabalsti veselības aprūpei, izglītībai, ēdienam
	Citi atvieglojumi (izglītības, tieslietu sistēmā, kultūras iema)	

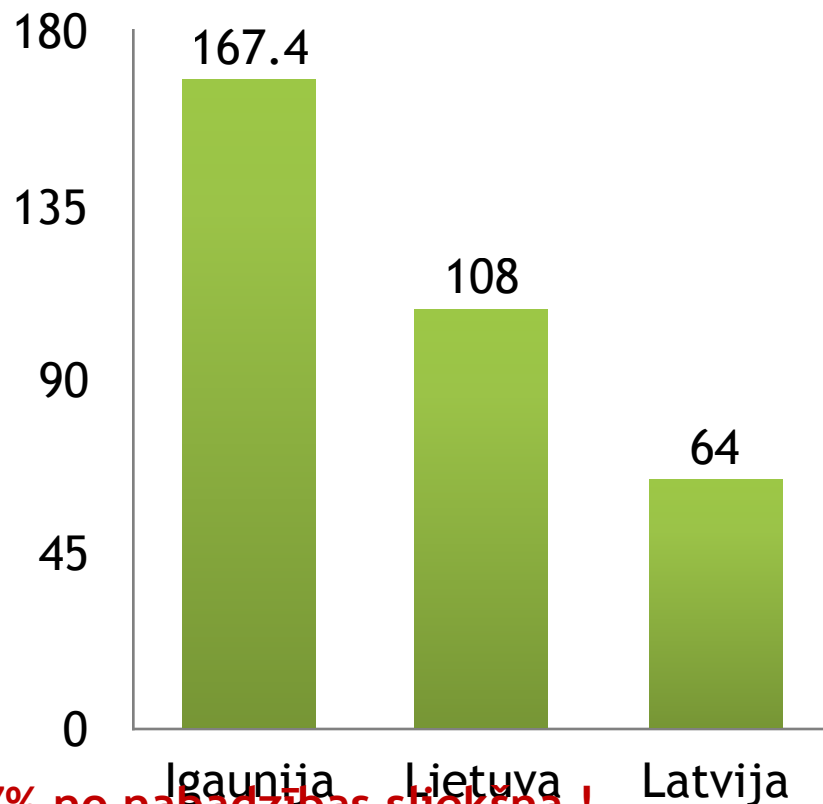

Minimālais atbalsts Latvijā ir nepietiekams

Minimālās pensijas (euro; 2016)

Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts (euro; 2016)

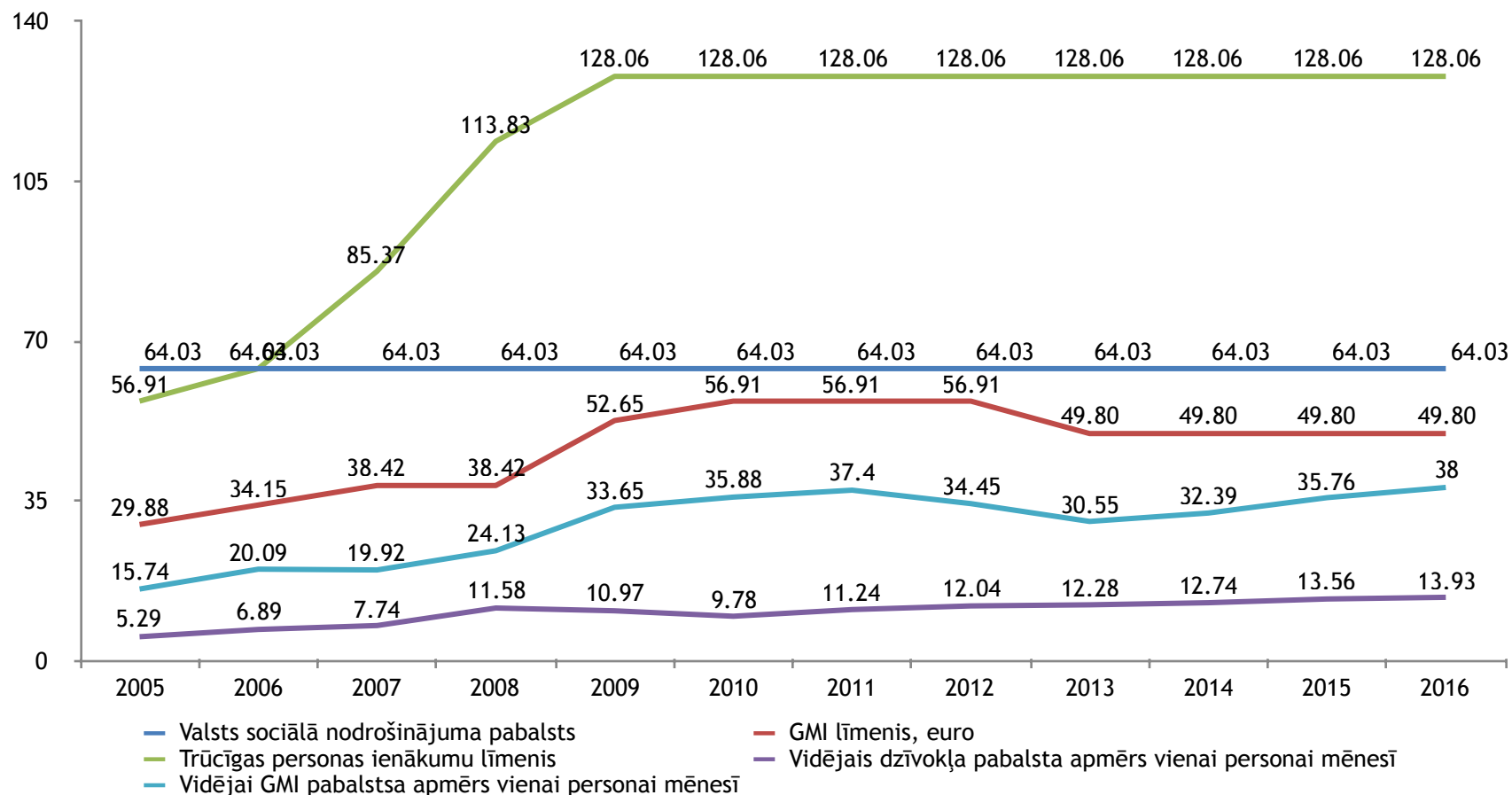

Gada minimālā pensija Latvijā veido 27% no nabadzības sliekšņa !

Igaunijā 41%, Lietuvā 40%

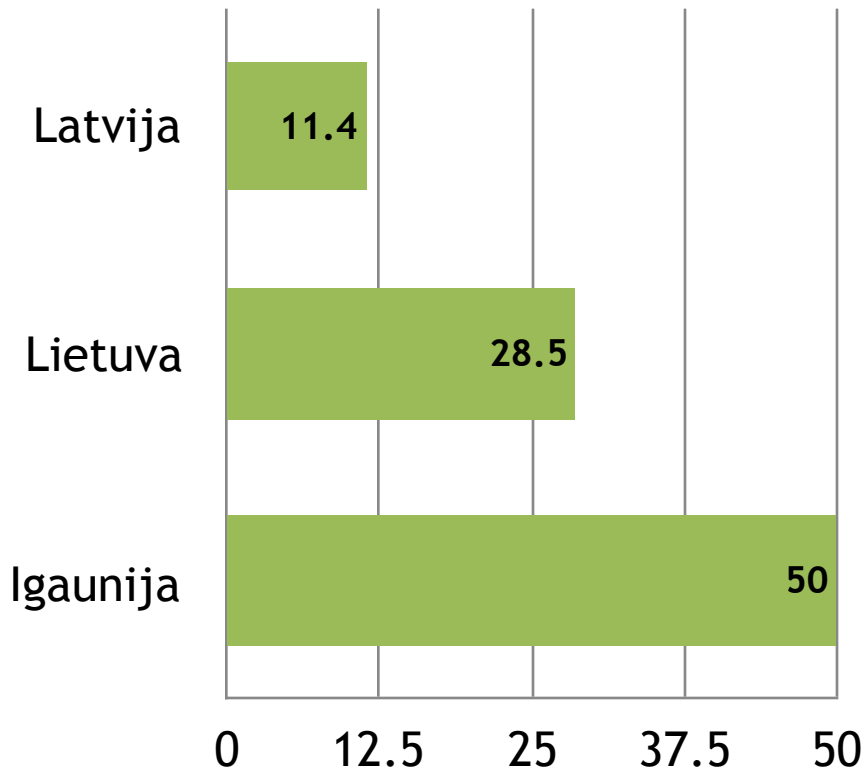
Trūcīgākās kvintiles izdevumos pārtikas daļa veido - 57 euro, mājokļa izdevumi - 32 euro, veselība 9 euro.

Minimālie sociālās palīdzības sliekšņi ir zemi un nav ilgstoši pārskatīti

Ģimenes valsts pabalsts

Pabalsta pamatsumma (EUR)

par 2.bērnu - 22.76 EUR
par 3.bērnu - 34.14 EUR
par 4. un nākamajiem - 50.07 EUR

no 0-2 gadiem - 28,5 EUR
(ja mēneša ienākumi uz ģimenes locekli ir mazāki par 153 EUR)

Par 3.bērnu un nākamajiem - 100 EUR
No 01.07.2017 ģimenes ar 3-6 bērniem papildus

saņems 300 EUR, bet locekli ir mazāki par 153 EUR)
ģimenes ar 7 un vairāk bērniem - 400 EUR

Pasākumi 2018.gadā

Pasākums	Papildus nepiec. finansējums
Pensiju indeksācijas pārskatīšana personām ar lielu stāžu	324 tūkst.
ĢVP paaugstināšana par 3.bērnu uz 50,07 euro	6,9 milj.

- Dēļ ĢVP neņemšanas vērā palielināsies trūcīgo un GMI saņēmēju skaits, tādēļ pašvaldību izdevumi būs palielinājušies jau 2017.gadā. Kā arī samazināsies pašvaldību ieņēmumi no NĪN
- 11.5% bērnu palielināsies ĢVP - pieaug ģimeņu ienākumi, bet to neņem vērā ienākumos
- iespējamās izmaiņas pašvaldību saistošajos noteikumos, kas ietekmēs trūcīgo un GMI skaitu.

Piedāvātie apmēri no 2019.gada

Minimālā ienākuma līmeni noteikt 40% apmērā no ienākumu mediānas un pielietot no 2019.gada

Trūcīgas personas ienākumu līmeni noteikt 40% no ienākumu mediānas* - **188 euro** (prognoze 2016.gada vērtībai)

GMI līmeni noteikt kā $\frac{1}{2}$ no trūcīgas personas līmeņa jeb 20% no ienākumu mediānas - **94 euro**

Ieviest ekvivalences skalu - pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā vērtība „1” un pārējām personām – „0.7”

Piemērot koeficientu 0.7 un attiecīgi mazāku apmēru, ja persona ir darbības vecumā un **nestrādā**.

Tātad pats pēdējais zemākais atbalsta līmenis būs **65.80 (0.7 * 94)**

Sākotnēji koncepcija paredzēja noteikt 40% no ienākumu mediānas (155 euro 2014.gadā) kā zemāko robežu visām sistēmām.

*mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu mediāna vienam ekvivalentajam patērētājam

Pasākumi 2019.gadā

Pasākums	Papildus nepieciešamais finansējums
Minimālo vecuma pensiju palielināšana	7,9 milj. (PB)
GMI līmeņa palielināšana (20% no ienākumu mediānas - 94 euro/ nāk.pers. 0,7 no pirmās personas) Izdevumi GMI (2019.gadā pret 2016.g. (6,7milj.))	12,3milj. (p/v)
Trūcīgas personas līmeņa palielināšana (40% no ienākumu mediānas - 188 euro / nāk.pers. 0,7) Izdevumi dzīvokļa pabalstam (2019.g. pret 2016.g.g (16,7 milj.))	4,8 milj. (p/v)

Dēļ līmeņu pacelšanas palielināsies trūcīgo un GMI saņēmēju skaits, tādēļ pašvaldību izdevumi palielināsies. Kā arī samazināsies pašvaldību ieņēmumi no NĪN, kā arī pieaugs izdevumi veselības aprūpei

Pasākumi 2020.gadā

Pasākums	Papildus nepieciešamais finansējums
Vienots dzīvokļa pabalsta regulējums	
Vienots maznodrošinātās personas ienākumu līmenis	
Izdevumi dzīvokļa pabalstam (2020.g. pret 2016.g.g (16,7 milj.))	8 milj. (p/v)

Vienots dzīvokļa pabalsta regulējums izlīdzinās saņēmēju skaitu valstī, Rīgā samazināsies, citur pieaugs skaits. Izdevumi lielāki.